

Барановська О. В., канд. пед. наук.,
старший науковий співробітник,
Інститут педагогіки НАПН України

ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ ЗА ГУМАНІТАРНИМ СПРЯМУВАННЯМ

Основними категоріями, що визначаються в державних документах про освіту, є: освітній процес, особистісно орієнтований підхід, освітні технології, гуманітаризація освіти, профільне навчання. Особистісно-гуманітарна орієнтація навчального процесу включає в себе модернізацію змісту і технологій навчання змісту освіти, становлення активної позиції у напрямку вибору майбутньої професії, творчого стилю діяльності, формування комунікативної та інформаційної культури. Вивчивши досвід, напрацьований педагогами, психологами та методистами, ми зробили висновок, що провідними проблемами на даний час можна виділити проблеми гуманізації, гуманітаризації, інтеграції, прогнозування, профілізації, фундаменталізації, змісту і технологій загальної середньої освіти. Наразі ряд українських науковців удосконалюють напрацьовану базу, нарощують науковий потенціал, зокрема, О. Барановська, С. Бондар, М. Бурда, Г. Васьківська, М. Головка, С. Гончаренко, К. Гораш, І. Єрмаков, Т. Засєкіна, В. Ільченко, В. Кизенко, С. Косянчук, О. Кравчук, Л. Курач, Л. Липова, Ю. Мальований, О. Ляшенко, О. Мариновська, Вал. Паламарчук, О. Пехота, В. Піддячий, О. Савченко, А. Самодрин, О. Топузов, С. Трубачева, О. Черноус, та ін. Аналіз наукової літератури з дидактики та методик навчання дозволив зробити висновок, що перспективними напрямками для успішного функціонування в профільній школі комплексу педагогічних технологій за гуманітарним спрямуванням має бути розроблення наукових тенденцій та підходів, базових принципів і обґрунтування особливості їх реалізації в освітньому процесі.

Основними тенденціями педагогічних технологій профільного навчання за філологічним спрямуванням ми виділяємо тенденцію гуманітаризації освіти (процес, спрямований на засвоєння особистістю гуманітарного знання, гуманітарного потенціалу кожної галузі знань, присвоєння особистістю загально значущих цінностей кожної з них); тенденцію інтеграції навчання (процес, який включає використання інтегрованого підходу у вивченні предметів гуманітарного циклу, впровадження міждисциплінарних зв'язків гуманітарних та природничих предметів у навчальний процес закладів загальної середньої освіти); тенденцію варіативності (процес постійного оновлення змісту основних предметів в інформаційному просторі). Перспективами реалізації педагогічних технологій профільного навчання в умовах єдиного освітнього простору можна виокремити такі: створення науково обґрунтованої концепції безперервного особистісно орієнтованого навчання; створення концепції гуманітаризації освіти з огляду на потреби профільної школи; удосконалення технології інтеграції навчання для гуманітарного циклу; постійне оновлення (варіативність) змісту основних предметів в інформаційному просторі.

Література:

1. Гуманізація процесу навчання в школі : навчальний посібник / за ред. С. П. Бондар. – 2 вид., доповн. – Київ : Стилос. 2001. 256 с.
2. Паламарчук В. Ф., Барановська О. В. Педагогічні технології навчання в умовах нової української школи: вектор розвитку. Український педагогічний журнал. 2018. № 3. С. 60–66.
3. Формування змісту профільного навчання: теоретико-методологічний аспект: кол. монографія / [авт. кол.: Г. О. Васьківська, В. І. Кизенко, С. В. Косянчук, О. В. Барановська, та інші.]; за наук. ред. д-ра пед. наук Г. О. Васьківської. Київ, КОНВІ ПРІНТ. 2018. 260 с.